

Vedlegg 2.1

Rammeavtalens spesielle bestemmelser

1 OM OPPDRAGSGIVER

1.1 Generelt

Oppdragsgiver er Staten ved Forsvarsdepartementet ved Forsvarsbygg.

Forsvarsbygg er et statlig forvaltingsorgan underlagt Forsvarsdepartementet som utvikler, bygger, drifter og avhender eiendom for forsvarssektoren. I tillegg tilbyr Forsvarsbygg ekspertkompetanse til andre deler av offentlig sektor innenfor sikring av bygg, kulturminnevern og avhending.

Eiendomsporteføljen som forvaltes inneholder mange av de mest særegne og krevende bygg i landet; fra de 15 festningene som er tilgjengelige for allmennheten, til militærleirer, skyte- og øvingsfelt og flystasjoner for Forsvaret.

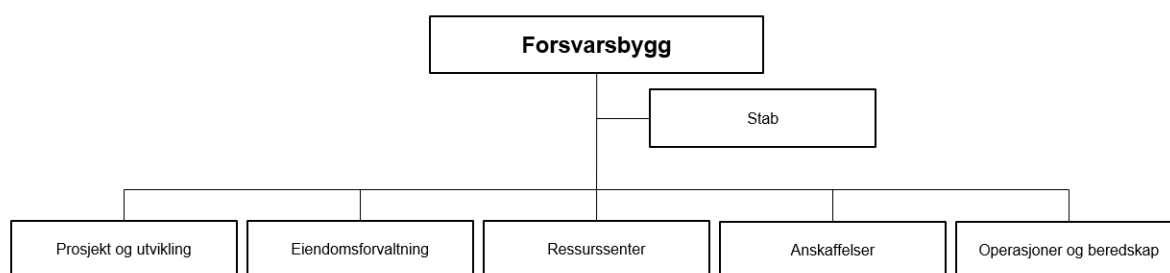
Forsvarsbyggs desidert største kunde er Forsvaret, men vi har også andre offentlige og sivile leietakere i våre bygg.

Vi har hovedkontor i Oslo med lokasjoner over hele landet, deriblant Hamar, Harstad, Bergen, Stavanger og Trondheim.

For mer informasjon om oppdragsgiver, se vår internettside www.forsvarsbygg.no.

1.2 Organisasjon

Forsvarsbygg består av fem avdelinger i tillegg til direktør med tilhørende stab.

1.3 Andre oppdragsgivere omfattet av rammeavtalen

I tillegg til Forsvarsbygg kan følgende andre oppdragsgivere gjøre avrop på rammeavtalen:

Oppdragsgiver	Navn og tittel på kontaktperson	Kontaktinformasjon
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)		
Forsvaret		
Forsvaret ved underliggende driftsenhet		

2 RAMMEAVTALENS OMFANG

2.1 Rammeavtalens formål

Forsvarsbygg ønsker å inngå rammeavtale med én leverandør.

Rammeavtalen skal sikre leveranse av kontroll, service, vedlikehold, reparasjoner, utskifting og nyanskaffelse av:

- Gjerder
- Porter
- Bommer
- Rotasjonsporter/rondeller
- Kjøretøysperrer (roadblock og pullerter)
- Øvrige produkter som naturlig faller inn under segmentet

Rammeavtalen omfatter kontroll og service på eksisterende objekter, reparasjoner og anskaffelse av nytt perimeter- og områdesikring

Rammeavtalen skal sikre kontroll, service og vedlikehold av eksisterende objekter, samt leveranse av nytt perimeter- og områdesikring. Leveransene kan være til eksisterende anlegg hvor det er behov for ettersyn, service, vedlikehold, reparasjoner eller utskifting av objekter.

Leveransen vil kunne bestå av:

- Forebyggende årlig kontroll og service av eksisterende objekter
- Kontroll og service av eksisterende objekter (tilkalling ved behov)
- Forebyggende vedlikehold
- Reparasjoner
- Utskifting av objekter
- Levering av materiell og komponenter
- Montasje
- Rivearbeider
- Videreutvikling eller tilpasning av materiell og komponenter
- Befaring av Forsvarsbyggs anlegg*
- Utarbeidelse av løsningsforslag/prosjektering*
- Dokumentasjon (servicerapporter, FDVU-dokumentasjon, timelister etc.)

*Begrenset behov. Honoreres etter aktuell fagkategori

Listen er ikke uttømmende og alle oppdrag som naturlig hører inn under segmentet er omfattet. Oppdraget er nærmere beskrevet i konkurransegrunnlaget del III.

Det henvises forøvrig til Vedlegg 7 - Faglig oppdragsbeskrivelse for ytterligere detaljer om rammeavtalens formål.

2.2 Rammeavtalens geografisk virkeområde

Det vil bli inngått delkontrakter for følgende geografiske områder:

Region	Distrikt	Område	Leir/etablissement
Region øst	Oslo	Akershus Festning	Akershus Festning
Region øst	Oslo	Oslo vest	Kolsås, Huseby Leir, Skaugum.
Region øst	Oslo	Linderud	Linderud leir, Lutvann, Lysaker, Drammensveien, Kongsveien
Region øst	Oslofjord	Oslofjord øst	Rygge hovedflystasjon, Oscarsborg, Halden, Fredrikstad, Råde, Vestby, Frogn, Drøbak
Region øst	Oslofjord	Oslofjord vest	Heistadmoen, Hengsvann, Eggemoen, Horten, Karljohansvern, Fredriksvern (Stavern), Mågerø, Kongsberg, Hønefoss
Region øst	Romerike	Nedre Romerike	Kjeller, Gardermoen, Trandum, Nordkisa, Kongsvinger Festning, Bæreia
Region Øst	Romerike	Øvre Romerike	Sessvollmoen, Hauer seter

De geografiske virkeområdet for rammeavtalen som er inngått med leverandøren blir angitt på forsiden av rammeavtalen

2.3 Rammeavtaletype

Rammeavtale med én leverandør.

2.4 Rammeavtalens verdi

Rammeavtalens kunngjorte verdi er ca. 52 MNOK ekskl. mva. Estimert verdi og øvre tak (jf. EU-domstolens avgjørelse i C-216/17)

Basert på historiske tall og forventet omsetning er den estimert totale omsetning på NOK 38 250 000 ekskl. mva, inkl. opsjoner med følgende fordeling:

- Forsvarsbygg - 30 millioner NOK
- Forsvaret - 5 millioner NOK
- Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) 2.5 millioner NOK – opsjon på å tiltre avtalen ved senere tidspunkt
- Underliggende driftsenhet til forsvaret – 750 000 NOK – opsjon på å tiltre avtalen ved senere tidspunkt

Det har tidligere ikke vært rammeavtale på perimeter- og områdesikring, så estimert verdi er forbundet med betydelig usikkerhet. Leverandører i gjeldende marked er identifiserte, og kjøp fra disse er summert og danner utgangspunkt for estimatet. Årene 2023 og 2024 legges til grunn for estimert fremtidig prosentvis økning i årlig uttak. I tillegg tas det også høyde for en generell økning i aktivitet i sektoren.

Oppdragsgiver forplikter seg ikke til å ta ut estimert volum. Imidlertid har oppdragsgiver en klar målsetting om at kjøp av slike tjenester skal skje via denne rammeavtalen

Avvik mellom estimert volum og reell årlig omsetning gir ikke grunnlag for prisjustering og/eller tilleggsvederlag.

Fordeling av rammeavtalens verdi pr. etat er å regne som et estimat, beløp vil kunne overføres fra en etat til en annen i løpet av avtaleperioden. Dette under forutsetning av at den totale rammen ikke overstiges.

3 BRUKERE AV RAMMEAVTALEN

Forsvarsbygg

Brukere vil i all hovedsak være ansatte i avdeling Eiendomsforvaltning (EF). Avdelingen har blant annet ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg og er avtaleeier for rammeavtalen.

Andre avdelinger i Forsvarsbygg kan kun benytte avtalen etter at avtaleforvalter har:

- Vurdert rammeavtalens gjenværende verdi
- Vurdert om avropet er iht. rammeavtalens omfang

Forsvaret

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)

Forsvaret ved underliggende enhet

4 RAMMEAVTALENS OPPSTART OG VARIGHET

4.1 Antatt oppstartdato

Oppstartdato er antatt å være umiddelbart etter signering av kontrakt.

Faktisk oppstartdato vil bli angitt på forsiden av rammeavtalen.

4.2 Varighet og forlengelse

Rammeavtalen har en varighet på 2 (to) år.

Oppdragsgiver kan forlenge avtalen i inntil 1 (ett) + 1 (ett) år + 1 (ett) år, maksimalt 5 (fem) år fra faktisk oppstartdato.

Rammeavtale kunngjøres for 5 år på grunn av behov for sikkerhetsklarering og en forventet lang klareringsperiode i oppstartsfasen hos Forsvarets sikkerhetsavdeling for det personell som ikke er sikkerhetsklarert. Brukerne av rammeavtalen har behov for sikkerhet og stabilitet i kontraktgjennomføringen, og det innebærer sikkerhetsklarert personell som kan utføre arbeidet i en reell fireårs periode. Valg av varighet er hjemlet i forskrift om offentlige anskaffelser § 26-1 fjerde ledd.

5 GRENSESNIITT MOT ANDRE RAMMEAVTALER

Forsvarsbygg har eksisterende rammeavtaler innen blant annet VVS, elektrotjenester, maskinentreprenør, industriporter og elektronisk sikring m.m. Ved anskaffelse av nye perimeter- og områdeobjekter vil disse rammeavtalene få anvendelse for sine respektive fagområder. Leverandør må forholde seg til disse leverandørene/avtalene i gjennomføringen av oppdraget.

Anskaffelse av nytt objekt kan eksempelvis involvere følgende:

Hva	Oppdragsgiver	Denne rammeavtalen	Elektro-entreprenør	Leverandør adgangskontroll	Maskinentreprenør
Prosjektering	X				
Byggeplass-administrasjon	X				

Koordinering	X				
Kabelpåvisning	X				
Gjerder, porter, bommer, rondeller, kjøretøysperrer		X			
Fundament		X			
Fundament kortlesersøyle		X			
Varmekabel i fundament (hvis fundament ikke levers prefabrikkert)		(X)	X		
Trekkør generelt		X			
Trekkør mellom objekt og kortlesersøyle		X			
Strømkabler generelt			X		
Programmering av objekter		X			
Programmering adgangskontroll/styring				X	
Vegetasjonsrydding					X
Asfaltering/reasfaltering					X
Grunnarbeid					X

Tabellen viser et eksempel, og er ikke representativ for alle avrop under avtalen.

6 VILKÅR FOR AVROP

Avrop skal gjennomføres i henhold til de vilkår som fremgår av rammeavtalen, herunder de særskilte vilkår som er gjort gjeldende for avrop, se vedlegg 3.1 og 3.2. Dersom rammeavtalen åpner for at avrop kan gjøres etter flere ulike sett av kontraktsvilkår skal oppdragsgiver ved avropet angi vilkårene som legges til grunn.

Kontroll, service og enkle reparasjoner og utbedringer skal som hovedregel gjøres etter Kontraktsbestemmelser for avrop basert på andre tjenester, vedlegg 3.1 med mindre annet er opplyst om i avropet.

Større reparasjoner, ombygging, utskifting og nyanskaffelser skal som hovedregel gjøres etter Kontraktsbestemmelser for avrop basert på NS 8406, vedlegg 3.2 med mindre annet er opplyst om i avropet.

Kontraktsbestemmelser for avrop basert på Andre tjenester, vedlegg 3.1 skal gjelde dersom ikke annet er spesifisert.

Dersom leverandøren i forbindelse med et avrop fremmer tilbud til oppdragsgiver som medfører vilkår som er mindre gunstig for oppdragsgiver enn hva som følger av rammeavtalen, utgjør dette mislighold av rammeavtalen. Med mindre leverandøren i sitt tilbud uttrykkelig har påpekt at vilkårene avviker fra rammeavtalen, kan vilkårene heller ikke påberopes av leverandøren ved gjennomføring av avropet.

6.1 Avropsformer

Direkteavrop på rammeavtale med en leverandør bestilles gjennom innkjøpsordre eller signering av avropskontrakt.

Avropet over denne rammeavtalen skal i hovedsak gjøres på følgende måter eller ved en kombinasjon av avropsformene;

1. Etter prisestimat med tak/ramme med varslingsplikt ved overskridelser + 15%.
2. Regningsarbeid etter medgått tid og materiell.
Faktisk og nødvendig medgått tid og materiell beregnet ut fra rammeavtalens priser.

3. Fastpris.

Avtalt vederlag basert på anslag/kalkyle av ressursbruk priset i samsvar med prisnivå i rammeavtalen. Fastpristilbudet skal spesifiseres på den måten som er nødvendig for at Oppdragsgiver skal kunne kontrollere at fastpristilbudet er basert på rammeavtalens priser og prisnivå, ref. vedlegg 9, prisskjema.

Med mindre annet avtales benyttes avropsform 1; Endringer som ikke er varslet blir ikke dekket utover + 15 % av oppgitt omfang. Fakturering av + 15 % uten varsel skal skje unntaksvis, og skal alltid medfølges av en dokumentert forklaring fra leverandør på hvilke ekstra tider/materiell som har vært påkrevd utover prisestimatet.

6.2 Dokumentasjon ved avropsform 1 og 2

Timer skal dokumenteres ved timelister. Med mindre annet avtales, oversendes timelister ukentlig til prosjektleder/revirent. Av timelistene skal det fremgå:

- Hvem har utført arbeidet.
- Stedet arbeidet er utført.
- Hvilket arbeid som er utført.
- Hvor mange timer som er brukt på arbeidet.
- Ankomst- og avreisetidspunkt.

Volum og nettopris på materiell skal dokumenteres ved inngående faktura.

6.3 Tilbud/prisestimat

Alle prisestimer/tilbud skal baseres på rammeavtalens priser og prisnivå og spesifiseres slik at timer og materiell er adskilte poster og kan kontrolleres mot rammeavtalens priser for personell- enhets- og materialkostnader.

Alle andre kostnader som ikke uttømmende fremgår av prisskjema, må avklares i hvert enkelt tilfelle og kan kun faktureres etter skriftlig avtale.

6.4 Dokumentasjon av timeforbruk - medgått tid med eller uten prisestimat

Timer skal dokumenteres ved timelister. Med mindre annet avtales, oversendes timelister ukentlig til prosjektleder/revirent.

Av timelistene skal det fremkomme:

- Hvem har utført arbeidet
- Stedet arbeidet er utført
- Hvilket arbeid som er utført
- Hvor mange timer som er brukt på arbeidet
- Ankomst- og avreisetidspunkt

6.5 Krav til fakturainnhold

Med mindre avropet er av prisformatet fastpris skal faktura inneholde:

- Lokasjon og en beskrivelse av utførte arbeider
- Antall timer per fagkategori og henvisning til postnummer i prisskjema
- Eventuelle kostnader for utrykning ved hasteoppdrag
- Beskrivelse av kjøpte materialer, påslagsprosent og netto inntakskost for materialene.
  - For materialer må netto inntakskost til leverandøren dokumenteres med underbilag.
- Beskrivelse av rigg og drift, dokumentert med underbilag som dokumenterer kostnadene.
- Varelinje for materiell i faktura må henvise til arkfane og linje prisskjema.

Fakturagebyr skal ikke tilkomme.

Avsender av faktura skal være Leverandør, ikke eventuell underleverandør

7 PRISBESTEMMELSER

7.1 Generelt hva som skal være innkalkulert i enhetsprisene i prisskjema

Leverandørens inngitte priser på varer og tjenester skal inkludere alle generelle kapitalkostnader og enhetsprisene skal omfatte alle kostnader forbundet med disse. Det er ikke adgang til å fakturere Oppdragsgiver for avgifter, gebyr og administrasjons- eller andre kostnader. Utgifter til for eksempel PC, telefon, personlig verneutstyr, bekledning og tjenestebil/servicebil som er nødvendig i forhold til utførelse av oppdrag skal være innkalkulert i enhetsprisene. Enhetsprisen skal også omfatte generell forsikring.

Pris for kontroll/service skal generelt innkalkulere alle kostnader for kontrollør/servicetekniker i forbindelse med kontroll/utførelse av hvert enkeltoppdrag. Dette gjelder blant annet, men ikke begrenset til: lønn, medgått servicemateriell, rapportering etc. til angitte geografiske lokasjoner listet i punkt 2.2 og vedlegg 9 prisskjema B4.

Priser oppgitte i tilbudet vil danne utgangspunkt for oppgjør ved senere avrop og etter utførte tjenester over rammeavtalen.

7.2 Fakturering for kontroll/service

Kontroller/servicer faktureres iht. vedlegg 9 - B2. der alle kostnader iht. punkt 7.1 skal være innkalkulerte. Det kan ikke i tillegg faktureres timepris ved kontrolloppdrag.

7.3 Oppmøtekostnader - reise og opphold 1

Leverandørens inngitte priser i vedlegg 9 – B4 skal dekke alle leverandørens kostnader i forbindelse med reise frem til avtalt oppdragssted. Eksempelvis, men ikke begrenset til: kjøregodtgjørelse, ferge, bom, parkering, diett og overnatting etc.

Oppmøtekostnaden skal også dekke lønn frem til avtalt oppdragssted. Det kan ikke faktureres timer på reise i tillegg til oppmøtekostnad.

Leverandøren kan ikke belaste flere oppmøtekostnader enn én per dag. I tillegg skal leverandøren møte til kl. 0800 på oppdragssted og arbeide en full arbeidsdag fra kl. 08:00 til 16:00, med mindre annet er avtalt med oppdragsgiver.

Dersom det avtales annen oppstartstidspunkt enn kl. 08:00, skal dette avtales med oppdragsgivers kontaktperson. Kontaktpersonen skal også varsles om oppdragets avslutning, slik at en eventuell kontroll av leveransen kan gjennomføres dersom oppdragsgiver ønsker det.

7.4 Oppmøtekostnader – reise og opphold 2

For oppdrag til lokasjoner som ikke fremkommer i vedlegg 9 – B4 skal oppmøtekostnad for nærmeste oppgitte oppdragssted legges til grunn for fakturering. Fra nærmeste oppgitte oppdragsstedet og frem til endelig oppdragssted, kan leverandøren fakturere kjøregodtgjørelse iht. statens reiseregulativ.

7.5 Bo- og kostgodtgjørelse

Det utbetales ikke bo- og kostgodtgjørelse for oppdrag under denne rammeavtalen. Slike kostnader må derfor innkalkuleres i øvrige prisposter.

7.6 Samkjøring av oppdrag

Det forutsettes at leverandør og oppdragsgiver samarbeider om utarbeidelse av plan forebyggende kontroll/service som gjelder alle tilgjengelige kontrollobjekt, og at partene i fellesskap blir enige om en fremdriftsplan for utførelsen av arbeidene. Oppdragsgiver ønsker med dette å legge til rette for at lovpålagte kontroller og servicer i størst mulig grad samkjøres.

7.7 Oppstart fakturering

Ved beregningen av leverandørens vederlag skal tidspunktet mannskaper og utstyr er operativ på oppdragsstedet legges til grunn som oppstartstidspunkt.

7.8 Stopp- og nedetid

Det dekkes ikke kostnader knyttet til driftsstans og stopptid som har årsak i feil og mangler på leverandørens utstyr, eller som på annen måte kan henføres til forhold som leverandøren selv har ansvaret for.

7.9 Definisjon kostpris/innpris

Med kostpris/innpris menes den pris Leverandøren selv betaler for produktene/materiellet, inklusive frakt, avgifter og lignende, eksklusive MVA og fortjeneste.

7.10 Påslag på materiell

Leverandørs oppgitte påslagsprosent brukes på alt materiell som ikke er dekket av prispostene i prisskjemaet.

Påslaget multipliseres med kostpris/innpris, og skal dekke alle leverandørens direkte og indirekte kostnader, samt fortjeneste.

7.11 Frakt

Alt materiell i tilknytning til kontroll, service og vedlikehold, som kan medbringes i servicebil, leveres og forsendes fritt (DDP iht. Incoterms 2010) på avtalt sted eller til angitt adresse.

Fraktkostnader for servicemateriell honoreres ikke, og skal innkalkuleres i øvrige prisposter.

For materiell og større komponenter som må sendes som eget kolli utenom servicebil der frakt utgjør en betydelig kostnad, kan fraktkostnader betales etter dokumentert kostnad uten påslag dersom dette på forhånd er avtalt med Oppdragsgiver.

7.12 Frakt ved kjøp av kun materiell

I de tilfeller der materiell kjøpes uten tilhørende tjeneste, gjøres fraktkostnader opp etter dokumenterte kostnader uten påslag.

7.13 Melding av start/stopp arbeid

Personell som utfører oppdrag skal alltid ta kontakt med oppdragsgiver før start på oppdraget, samt meldte fra om når arbeidet opphører.

7.14 Timepriser for fagkategorier

Timepriser skal tilbys for alle tjenester der det ikke er dekkende prisposter i prisskjema vedlegg 9 - B1 og B2.

Leverandøren honoreres for medgått tid etter tilbud timepris for relevant fagkategori for gjeldende oppdrag.

Fagkategorien rådgiving/prosjektering skal kun benyttes for prosjektering, herunder utarbeidelse av beskrivelser og tegningsgrunnlag. Det presiseres at denne prisposten vil benyttes i liten grad, da oppdragsgiver hovedsakelig står for prosjektering selv. Utførende personell skal ha relevant bachelor eller fagskoleutdanning. Fagkategorien kan kun benyttes der hvor det er spesifisert i avropet.

Timepriser skal tilbys for alle tjenester som er oppgitt i prisskjemaet. Prisene skal inkludere alle leverandørens direkte og indirekte kostnader, samt fortjeneste og risiko.

Som direkte og indirekte kostnader nevnes blant annet, men ikke begrenset til:

- Lønn, sosiale utgifter, arbeidsgiveravgift, feriepenger og arbeidsgiveromkostninger.

- Kostnader for bruk av utstyr, inkl. verneutstyr til utøvende personell, herunder utstyr/håndverktøy som, men ikke begrenser til, stiger, betongmikser/ blandemaskin, trillebærer og søppeltraller/bøtter.
- Administrasjon av egne ansatte både på anleggsplass og utenfor skal innarbeides i prisene på utførende arbeider.
- Administrasjon og koordinering av egne underleverandører/innleid arbeidskraft etc.
- Utarbeidelse av prisestimer/ fastpristilbud.
- Oppfølging av prosjekter underveis.
- Utarbeidelse av faktura eller fakturagrunnlag, fakturagebyr etc.
- Eget HMS/SHA-arbeid.
- Kostnader ved eFaktura samt andre administrasjonskostnader.
- Tilgang til servicebil

Timeprisen skal også omfatte generell forsikring, men ikke sikkerhetsstillelse.

7.15 Overtid

Arbeid under denne rammeavtalen skal i hovedsak foregå innenfor ordinær arbeidstid kl. 0800-1600. Leverandøren kan allikevel, på forespørsel fra oppdragsgiver, bli bedt om å utføre arbeid i tidsrommet kl. 1600-2100. I slike tilfeller betales overtid iht. vedlegg 9 – B3 for gjeldende fagkategori.

I de tilfeller leverandøren selv velger å utføre oppdraget utenom ordinær arbeidstid utbetales det ikke tillegg.

7.16 Fakturering av materiell som del av tjenestekjøp

Leverandørens innkjøpsfakturaer av materiell med nettopriser skal vedlegges faktura som sendes Oppdragsgiver. Av faktura skal det fremkomme i klartekst netto/kostpris, denne multiplisert med påslagsprosent.

7.16.1 Nettopris / innkjøpspris

Nettopris er prisen tilbyder betaler til produsent/grossist for varen. Ved innkjøp som gjøres av underentreprenør(er) identifiseres tilbyder med sin underleverandør.

7.17 Pris for prosjektering

Prosjekteringsarbeid for levering og montering av enkeltkomponenter inngår i enhetsprisene der ikke annet er bestemt i avrop. For øvrig foretas prosjektering i hovedsak av oppdragsgiver.

I tilfelle leverandør blir bedt om å utføre prosjekteringsarbeid, skal dette bestilles særskilt og honoreres med timesats for rådgiving/prosjektering fastsatt i prisskjema B3.

7.18 Priser ved bruk av underleverandør

Hvis denne avtalens leverandør av ulike grunner skulle ha behov for å engasjere underleverandør, skal arbeidene faktureres etter avtalens priser uten påslag.

8 PRISEDRINGER

Prisene i rammeavtalen kan kreves indeksregulert en gang i året. Utgangspunkt for første regulering er indekstallet for den måneden tilbudsfristen utløp. Regulering kan tidligst kreves etter første hele kontraktsår. Kravet skal være skriftlig og inneholde gjeldende og ny pris.

Rammeavtalens priser justeres etter følgende indekser:

- Timepriser: Statistisk sentralbyrås byggekostnadsindeks for boligblokk (i alt), 2015=100

Kravene skal være skriftlige og inneholde gjeldende og nye priser. Utklipp av beregningen i SSB og oppdatert prisskjema vedlegges kravet.

Prisene i rammeavtalen kan reguleres første gang 12 måneder etter rammeavtalens dato for tilbudsfrist. Deretter kan prisene reguleres 12 måneder etter forrige regulering.

Krav om indeksregulering får bare virkning for avrop inngått senere enn ti dager etter at kravet er mottatt av oppdragsgiver. Justering av prisene i avrop skal skje i samsvar med kontraktsbestemmelsene for avropet, vedlegg 3.1 og 3.2.

9 FORBEHOLD

9.1 Sammensatte oppdrag

Ved sammensatte oppdrag hvor deler av oppdraget ikke er dekket av rammeavtalen, kan Oppdragsgiver anskaffe dette som en del av annen anskaffelse.

9.2 Nyanskaffelser

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til ikke å anvende denne rammeavtalen, men isteden å konkurranseutsette større oppdrag/prosjekter der forventet kostnad overstiger kr. 500 000,- eks. mva. Dette skal allikevel ikke være til hinder for at det kan gjøres avrop som overstiger kr. 500 000.

9.3 Eksisterende serviceavtaler

For enkelte objekter kan det være inngått separate serviceavtaler i forbindelse med anskaffelsen. Disse avtalene vil løpe til avtalens utløpsdato, og vil deretter inngå i denne rammeavtalen.

10 SIKKERHET

10.1 Krav til produksjonsland

Sammenstillingen av tilbudte objekter, ref. prisskjema B1, skal være produsert i land Norge har sikkerhetspolitisk samarbeid med. For komponentene gjelder ikke dette kravet.

10.2 Sikkerhet i avropet

Krav til sikkerhet for avrop kan variere fra lokasjon til lokasjon, og skal ivaretas av stedlig ansvarlig for avropet. Det kan unntaksvis bli nødvendig å inngå sikkerhetsavtale med leverandøren. Se før øvrig vedlegg 8, Sikkerhet for mer informasjon.

11 MØTER OG OPPFØLGING AV RAMMEAVTALEN

Det skal minimum avholdes årlige møter for å gjennomgå planer for tiltak og for øvrig gjennomgang av avtalen. Møtene avholdes fortrinnsvis elektronisk, men kan også avholdes fysisk der dette regnes som mer hensiktsmessig. Kostnader til slike møter dekkes ikke av oppdragsgiver.

12 KLIMA OG MILJØ

12.1 Krav til klima- og miljøforpliktelser

12.1.1 Rapportering og kontroll

Leverandøren skal uoppfordret, hvert år, redegjøre for status på klima- og miljøtiltakene. Frist for rapportering er innen utgangen av februar. Redegjørelsen skal vedlegges årsrapporten, se punkt 13 Rapportering.

Oppdragsgiver kan kontrollere etterlevelse av tiltakene og be om ytterligere informasjon ved behov.

12.2 Krav til kjøretøy

12.2.1 Generelt

Leverandøren forplikter seg til å benytte de kjøretøy- og maskinteknologier og/eller drivstofftyper som oppgis i tilbudet, og/eller oppdragsgiver har stilt krav til, under gjennomføring av rammeavtalen. Kjøretøy, maskiner eller andre drivstofftyper som introduseres i løpet av kontraktsperioden skal ikke medføre et dårligere resultat enn det som ble oppnådd i evalueringen, og de må møte kravene oppdragsgiver har satt i konkurransegrunnlaget. Antall kjøretøy og maskiner som benyttes på kontrakten kan økes eller reduseres, så lenge den totale miljøbelastningen ikke påvirkes negativt. Nye kjøretøy, nye maskiner og andre drivstofftyper må forhåndsgodkjennes skriftlig av oppdragsgiver.

Leverandøren kan søke unntak fra kravene dersom det foreligger gode grunner, eksempelvis unormalt vintervær, bortfall av lademuligheter i det konkrete oppdraget, særskilt tung frakt, eller andre utfordrettede forhold for leverandøren. Slike unntak gjelder ikke før det foreligger skriftlig forhåndsgodkjenning av oppdragsgiver.

12.2.2 Tilgang til ladestasjoner

Få av eiendommene/lokasjonene har ladestasjoner med betalingsløsning. Leverandøren kan ikke påregne å lade på eiendommene/lokasjonene ved gjennomføring av oppdrag.

12.2.3 Rapportering og kontroll

Leverandøren skal til enhver tid kunne redegjøre for hvilke kjøretøy og maskiner som benyttes, og skal oversende kopi av henholdsvis vognkort og samsvarserklæring på forespørsel fra oppdragsgiver.

Leverandøren skal uoppfordret, hvert halvår, eller etter forespørsel fra oppdragsgiver, oversende en kjøretøy- og maskinrapport. Frist for rapportering er innen utgangen av februar og september.

Rapporten skal vise registreringsnummer på benyttede kjøretøy, hvilken kjøretøyteknologi/drivstofftype disse benytter, og antall oppmøter per kjøretøy/ maskin. Ved rapportering skal Vedlegg 2.2 Mal for rapportering på rammeavtale benyttes, dersom ikke annet er avtalt med oppdragsgiver.

Leverandøren skal på forespørsel oversende ytterligere detaljert rapportering, herunder hvor det fremgår dato og sted per oppmøte eller timebruk per maskin.

Oppdragsgiver kan kontrollere hvilke kjøretøy og maskiner som blir benyttet på oppdragene. Leverandør kan i denne forbindelse bli pålagt å fremlegge nødvendig dokumentasjon, som for eksempel kopi av vognkort og samsvarserklæring.

12.3 Sanksjoner ved mislighold

Ved brudd på bestemmelsene om klima og miljø gjelder følgende sanksjoner:

Hva knytter misligholdet seg til?	Hvordan er bruddet avdekket?	Antall avvik	Sanksjon
Kravene til rapportering og kontroll			Dagmulkt NOK 1 500,- inntil misligholdet er rettet
Kravene til utslippsteknologi og/eller drivstoff for kjøretøy til persontransport*	Gjennom leverandørens egenrapportering	Inntil 2	Leverandøren skal levere en tiltaksplan for retting av misligholdet senest tre uker etter at avviket er avdekket.
		3 eller flere	Mulkt på NOK 2 000 per avvik. Ved gjentakende, grove brudd kan Forsvarsbygg ilegge en skjønnsmessig høyere mulkt.

	Gjennom Forsvarsbyggs kontroll	1 eller flere	Mulkt på NOK 2 000 per avvik
--	--------------------------------	---------------	------------------------------

* Kjøretøy som benyttes med hovedformål om transport av leverandørens personell inkl. utstyr fra leverandørens lokasjon eller naturlige startpunkt til Forsvarsbyggs lokasjon

I kontrakter hvor leverandøren har forpliktet seg til en bestemt prosentsats for bruk av utslippsteknologi og/eller drivstoff for gjennomføring av avtalen, så beregnes leverandørens oppfyllelse slik:

$$(Z - \frac{X}{Y}) * Y$$

Z = Avtalt prosentsats for oppfyllelse for den enkelte kategori/kontrakten totalt

X = Antall arbeidsdager hvor avtalt utslippsteknologi/drivstoff er benyttet korrekt.

Y = Antall arbeidsdager hvor maskiner/kjøretøy ble benyttet under oppdraget totalt.

Kun arbeidsdager hvor det er benyttet maskiner/kjøretøy innenfor de kategoriene det er stilt krav til utslippsteknologi/drivstoff, skal medregnes.

Hver arbeidsdag som representerer avvik fra avtalt prosentsats anses som *ett* avvik.

Eksempel:

Leverandøren har forpliktet seg til 80 % oppmøte med elbiler i kontrakten. I løpet av kontraktperioden har leverandøren 20 oppmøter, hvor elbil ble benyttet ved 12 oppmøter. Avviket ble avdekket gjennom Forsvarsbyggs kontroll.

$$(80\% - (12/20)) * 20$$

$$(0,8 - 0,6) * 20 = 2 \text{ oppmøter med feil bruk av kjøretøyteknologi}$$

Mulkt vil utgjøre 2 * 2000 kr, totalt 4000 kroner.

Samlet mulkt og dagmulktsansvar etter denne bestemmelsen er begrenset til 5% av kontraktssummen, maksimalt NOK 2.000.000. Mulkten kommer i tillegg til mulkt etter andre bestemmelser i kontrakten.

Ved gjentatte eller grove brudd på denne bestemmelsen kan oppdragsgiver heve rammeavtalen.

13 RAPPORTERING

Leverandør skal oversende en årsrapport til rammeavtalens kontraktsforvalter innen utgangen av februar hvert år. Leverandør skal benytte Vedlegg 2.2. Mal for rapportering på rammeavtale.

Dersom rammeavtalen sies opp eller utløper oversendes årsrapport for påbegynt år og sluttrapport for hele rammeavtalens levetid innen 14 dager etter oppsigelse eller utløp.

Årsrapporten skal inneholde følgende:

- ☒ Årsomsetning fordelt på måneder for alle avrop
- ☒ Oversikt over timeuttak fordelt iht. prisskjema

- ☒ Oversikt over alt materiell som er kjøpt
- ☐ Oversikt over materiell som har tredjepartssertifisert/-verifisert miljøinformasjon (EPDer, miljømerker eller lignende)
- ☒ Oversikt over feilbestillinger, reklamasjoner og reparasjoner
- ☒ Oversikt over all bruk av underleverandører
- ☐ Oversikt over avfall levert til godkjent mottak fra oppdrag utført for Forsvarsbygg
- ☒ Oversikt over bruk av fast ansatte
- ☒ Oversikt over bruk av innleid arbeidskraft
- ☐ Oversikt over bruk av faglærte
- ☒ Oversikt over bruk av lærlinger
- ☒ Oversikt over kjøretøypark
- ☐ Oversikt over maskinpark
- ☒ Etisk egenerklæring for leverandører til forsvarssektoren
- ☒ Forbruk andre etater i Forsvarssektoren*

*Rapportering av forbruk for øvrige etater i Forsvarssektoren leveres månedlig/kvartalsvis, eller etter nærmere avtale med avtaleforvalter.

Oppdragsgiver skal på forespørsel gis tilgang til all salgsstatistikk for rammeavtalen. Kostnadene til rapportering skal innkalkuleres i enhetsprisene og kan ikke faktureres særskilt.

13.1 Sanksjoner ved mislighold

Hvis leverandøren ikke oppfyller rapporteringskravene i punkt 13, kan Forsvarsbygg ilegge Leverandøren en dagmulkt for den tiden misligholdet foregår. Dagmulksats utgjør kr 1.000 inkl. mva. per virkedag til forholdet er rettet.

Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt etter andre bestemmelser. Ved gjentatte eller grove brudd på denne bestemmelsen kan oppdragsgiver heve kontrakten.